

ارزیابی اطلاعات مدیریتی مورد نیاز کارشناسان مسئول معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران برای مدیریت واحدهای تحت پوشش

نویسندها: ندا وزیری^۱، دکتر بهمن نیکپور^۲،
دکتر فیض الله اکبری^۳

خلاصه

در این پژوهش ارزیابی اطلاعات مدیریتی (شامل برنامه ریزی، پایش، هماهنگی ارزشیابی و ایجاد انگیزش) کارشناسان مسئول دانشگاه علوم پزشکی تهران برای مدیریت در واحدهای تحت پوشش مورد بررسی قرار گرفته است. داده‌های پژوهش نشان می‌دهد که بیشترین میزان آگاهی در مورد ایجاد انگیزش و بیشترین میزان عملکرد در مورد برنامه ریزی بود. کمترین میزان آگاهی در مورد هماهنگی و کمترین میزان عملکرد در مورد ایجاد انگیزش بود. دیگر یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین سن و آگاهی و همچنین بین سن و عملکرد ارتباط معکوس وجود داشت. بین تجربه و آگاهی ارتباط معکوس وجود داشت اما بین تجربه و عملکرد ارتباط مستقیم وجود داشت. کارشناسان مسئول بازیسته تحصیلی بهداشت از عملکرد بهتری نسبت به سایر رشته‌ها برخوردار بودند. مهمترین یافته پژوهش نشان می‌دهد که بین آگاهی و عملکرد ارتباط مستقیم وجود دارد ($r=+0.24$) یعنی هرچه آگاهی کارشناسان افزایش می‌یابد به عملکرد آنها نیز افزوده می‌گردد. اغلب کارشناسان مسئول هیچگونه دوره آموزش مدیریتی نگذرانده بودند (۹۱٪). بنابراین گذراندن دوره‌های آموزشی مدیریت و نیز کنترل کیفیت دوره‌های آموزشی برای کارشناسان مسئول ضروری است.

کلید واژه: ارزیابی، اطلاعات مدیریتی، آگاهی، عملکرد، کارشناس مسئول

مقدمه

سازمان خواهد گردید. زیرا برای انجام مدیریت اثربخش، مدیران باید دانش لازم در ارتباط با وظایف خود را داشته باشند. لذا ارزیابی مدیران از دیدگاه توسعه و بهبود مدیریت دارای اهمیت است. زیرا اگر تووانایی‌ها و ناتوانی‌ها شناخته نشوند، بازشناسی این که آیا کوشش‌های بهبود مدیریت در جهت درست پیش می‌رود یا نه، دشواری شود و ارزیابی باید جزء جدایی ناپذیر نظام مدیریتی باشد. دانستن اینکه تا

ریزی، سازماندهی، نظارت و کنترل، انجیزش، ارتباطات، هدایت و تصمیم‌گیری در ارتباط با وظایف خود را داشته باشند. لذا ارزیابی مدیران از دیدگاه توسعه و بهبود مدیریت را شکل می‌دهد و هماهنگی و نیل به هدف ما را میسر می‌سازد. صاحب‌نظران علم مدیریت ابراز می‌دارند که امروزه مدیران بر اساس نگرش‌ها و باورهای شخصی عمل می‌کنند و چه بساز آگاهی های لازم در حیطه کار خود برخوردار نیستند که این منجر به کاهش بهره و ری

مدیریت نیاز اجتناب ناپذیر هرگونه سازمان اجتماعی است. بنا به نظر کارشناسان علم مدیریت لازم است تا مدیران از اصول و دانش مدیریت آگاهی کافی داشته و مجهز به نگرش مناسب در این جهت باشند تا عملکرد مطلوب را ارائه نمایند. زیرا که عملکرد آنها تأثیر تعیین کننده‌ای در رشد و توسعه سازمان به جا خواهد گذاشت. مدیران در انجام وظایف خود فرآیندی را دنبال می‌کنند که شامل اجزایی چون برنامه

^۱دانشگاه ارشد مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، دانشگاه علوم پزشکی سمنان
^۲دانشیار گروه خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران
^۳استادیار گروه خدمات بهداشتی درمانی دانشگاه علوم پزشکی تهران

عامل انگیزشی را برای کارکنان ایفاء کند.
مطالعات نشان داده است که بهترین عامل انگیزشی برای افراد، بازخورد نتایج تلاش آنان است. دادن بازخورد صحیح، به قابلیت اندازه گیری هدف بستگی دارد. اگر هدفی قابل سنجش باشد، دادن بازخورد واقعی نیز آسان تر است. پس توجه به ارزیابی و ظایف مدیریتی بر شمرده کارشناسان مسئول سبب رشد و توسعه سازمان‌های بهداشتی و نیز بهینه سازی نیروی انسانی شاغل در پست‌های مدیریت و سرپرستی خواهد شد. که این امر در نهایت منجر به تأمین و ارتقاء سلامت و بهبود کیفیت زندگی مردم جامعه خواهد گردید.

روش کار:

این پژوهش یک مطالعه مقطعی - (Cross Sectional) از نوع توصیفی تحلیلی است. جامعه مورد پژوهش را کارشناسان مسئول معاونت و مراکز بهداشت شهرستان های ری-اسلام شهر و جنوب تهران تشکیل می‌دهند. این پژوهش آگاهی و عملکرد کارشناسان مسئول را در زمینه های برنامه ریزی، پایش و نظارت هماهنگی، ارزشیابی و ایجاد انگیزش ارزیابی تجزیه و تحلیل می نماید. گردد آوری داده های آگاهی از طریق پرسشنامه و داده های عملکرد از طریق مصاحبه و بررسی مدارک همراه با چک لیست عملکرد که مستقیماً از طریق

جدول شماره ۱— توزیع فراوانی مطلق و نسبی کارشناسان مسئول معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران و مراکز تابعه بر حسب سن و درصد آگاهی مدیریتی در سال ۱۳۷۷

		۴۵		۳۵-۴۴		۲۵-۳۴		سن (سال)	درصد آگاهی
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد		
۲۰/۰۰	۷	۲۰/۷۶	۴	۱۰/۰۰	۱	۱۶/۶۶	۲	۰-۵۰	
۵۷/۱۴	۲۰	۶۱/۵۴	۸	۷۰/۰۰	۷	۴۱/۶۷	۵	۵۰-۷۵	
۲۲/۸۶	۸	۲۷/۰	۱	۲۰/۰۰	۲	۴۱/۶۷	۵	۷۵-۱۰۰	
۱۰۰	۲۵	۱۰۰	۱۲	۱۰۰	۱۰	۱۰۰	۱۲	جمع	

چه اندازه یک مدیر، خوب برنامه ریزی می‌کند، هماهنگی نموده و سازمان می‌دهد، نظارت و پایش می‌نماید، ارزشیابی و ایجاد انگیزش می‌کند در حقیقت تنها راه دست آمدن چنین اطمینانی است که آنان که در شغل‌های مدیریت جای گرفته اند عملکار مدیریت را به گونه اثربخش انجام می‌دهند. اگر یک مدیر بخواهد با کارآئی لازم به هدف های خود برسد باید راههای اندازه گیری دقیق عملکرد مدیریت را یافته و به اجراء بگذارد(۱).

جدب، توسعه و حفظ نیروی کار مدیریتی شایسته و لائق تهادر گروه ارزیابی علمی و صحیح مدیران به درستی امکان‌پذیر می‌گردد. مدیران تا زمانی که بر پایه معیارهای خالی از دقت، غیرعلمی، نابسته و ذهنی ارزیابی شوند، زبان به اعتراض می‌گشایند و احساس ناخشنودی می‌کنند و در برابر آن ایستادگی می‌نمایند. در حالی که ارزیابی با استفاده از شیوه های ارزشیابی مناسب و اثربخش، باعث دلستگی و گرایش مدیران و بهبود عملکرد مدیریتی آنان می‌شود. نخستین منظوری که مدیر برای آن بکار گمارده شده و در برابر آن باید سنجیده شود عملکرد مدیریتی اوست. به سخنی دیگر مدیران باید برپایه این که چگونه وظیفه های مدیریت چون برنامه ریزی، سازماندهی، تأمین کارکنان، رهبری و نظارت، درک نموده و به عهده گرفته اند،

جدول شماره ۲— توزیع فراوانی مطلق و نسبی کارشناسان مسئول معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران و مراکز

تابعه بر حسب تجربه و درصد آگاهی مدیریتی در سمت فعلی در سال ۱۳۷۷

تجربه در سمت فعلی (سال)		۰-۱		۱-۹		۱۰		جمع	
درصد آگاهی	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۰-۵۰	۷	۲۸/۵۷	۲	۲۲/۲۲	۵	۰	۰	۰	
۵۰-۷۵	۲۰	۵۷/۱۴	۴	۵۴/۵۴	۱۲	۶۶/۶۷	۴	۴۱/۶۷	
۷۵-۱۰۰	۸	۱۴/۲۸	۱	۲۲/۲۲	۵	۳۳/۳۳	۲	۷۵/۱۰۰	
جمع	۲۵	۱۰۰	۷	۱۰۰	۲۲	۱۰۰	۶	۱۰۰	

مدیران با تحصیلات آنها رابطه مستقیم دارد(۵).

- بین آگاهی و عملکرد کارشناسان مسئول همبستگی مستقیم وجود داشت بر اساس یافته های پژوهشی پیشنهاد برای کارآمیز مدیریتی کارشناسان مسئول ارائه گردید که به چند مورد آن اشاره شود:

۱- برگزاری دوره های آموزش مدیریت ضمن خدمت کوتاه و میان مدت بر کارشناسان مسئول و ارزیابی کنترل کیفی دوره های آموزشی که بر بهبود عملکرد مدیران مؤثر بوده است(۶) و دوره آموزش

جدول شماره ۵- توزیع فراوانی مطلق و نسبی کارشناسان مسئول معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران و مراکز تابعه بر حسب رشته تحصیلی و درصد آگاهی مدیریتی در سال ۱۳۷۷

درصد آگاهی		قطعه تحصیلی		دکترای حرفه ای		بهداشت		غیر علوم پزشکی		جمع		درصد	
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	درصد	تعداد	درصد
۰-۵۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۵۰-۷۵	۷	۴۵/۶۷	۱۰	۷۱/۴۲	۳۰	۵۰/۰۰	۲۰	۵۰/۰۰	۳	۷/۱۴	۱	۵۰/۰۰	۲
۷۵-۱۰۰	۵	۳۲/۲۲	۳	۲۱/۴۲	۰	۰/۰۰	۸	۰/۰۰	۲	۵۷/۱۵	۲۰	۵۷/۱۵	۲
جمع	۱۵	۶۱/۸۲	۶۱/۷۱	۵۴/۰۰	۱۰/۲۶	۱۰/۷۶	۱۰۰	۱۰۰	۱۴	۱۰۰	۳۵	۱۰۰	۲۰/۰۰
درصد	۱۷/۰۲	۱۷/۹۲	۱۰/۷۶	۱۰/۲۶	۱۰/۷۶	۱۰/۷۶	۱۰۰	۱۰۰	۱۴	۱۰۰	۳۵	۱۰۰	۲۰/۰۰

و سن و عملکرد وجود داشت. یافته های پژوهشی که در سال ۱۹۸۹ در انگلیس انجام شدن شناس داد بین سن و عملکرد پرستاران در اتخاذ تصمیم در شرایط بحرانی ارتباط معکوس وجود دارد(۳).

- همبستگی معکوس بین تجربه و آگاهی و همبستگی مستقیم بین تجربه و عملکرد دیده می شد. در مطالعه دیگری که در سال ۱۳۷۶ بر روی پزشکان انجام شد نیز نشان داده شد. هر چه سابقه خدمتی پزشکان در مراکز بهداشتی درمانی افزایش می یابد سطح آگاهی آنها از وظایف مدیریتی کاهش می یافتد(۴).

- بیشترین درصد میانگین عملکرد در

جدول شماره ۷- توزیع فراوانی مطلق و نسبی کارشناسان مسئول معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران و مراکز تابعه بر حسب رشته تحصیلی و درصد آگاهی و درصد عملکرد مدیریتی در سال ۱۳۷۷

درصد عملکرد		درصد آگاهی		جمع		۷۵-۱۰۰		۵۰-۷۵		۰-۵۰		درصد		
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	درصد	تعداد	درصد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۰-۵۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۱	۱۲/۵۰
۵۰-۷۵	۲	۴۰/۰۰	۲	۴۲/۸۵	۷	۳۵/۰۰	۱	۴۰/۰۰	۲	۷۱/۱۴	۱۳	۳۷/۵۰	۳	
۷۵-۱۰۰	۵	۷۵-۱۰۰	۲	۲۸/۵۷	۲	۴۰/۰۰	۸	۴۰/۰۰	۸	۱۶/۴۳	۱۱	۵۰/۰۰	۴	
جمع	۱۵	۱۷/۹۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۵	۱۰۰

مدیریت در ارتقاء سطح آگاهی پزشکان داشته است(۴).

۲- برای احراز پست های سازمانی کارشناسی مسئول توصیه می شود که معیارهای مدون علمی و مناسب است اشود(۷).

۳- جهت ارتقاء و بهبود سیستم معرفی توصیه می شود از فارغ التحصیلی کارشناسی ارشد و PH.D مدیریت خده بهداشتی درمانی حداقل بهره گیری به آید.

جدول شماره ۶- توزیع فراوانی مطلق و نسبی کارشناسان مسئول معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران و مراکز تابعه بر حسب رشته تحصیلی و درصد عملکرد مدیریتی در سال ۱۳۷۷

رشته تحصیلی		درصد عملکرد		درصد آگاهی		بهداشت		غیر علوم پزشکی		جمع		درصد		
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	درصد	تعداد	درصد	درصد	تعداد	درصد
۰-۵۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵	۳۷/۲۲
۵۰-۷۵	۶	۴۰/۰۰	۶	۴۲/۸۵	۱	۱۶/۵۷	۱	۱۶/۵۷	۲	۱۱/۴۳	۱۱	۱۶/۶۷	۴	
۷۵-۱۰۰	۴	۲۶/۵۷	۶	۴۲/۸۵	۱	۱۶/۶۷	۱	۱۶/۶۷	۲	۱۷/۱۴	۱۲	۱۶/۵۷	۱	
جمع	۱۵	۱۷/۹۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۵	۱۰۰
درصد	۲۲/۹۲	۵۹/۵۸	۵۹/۵۸	۳۵/۴۲	۶۹/۱۹	۶۹/۱۹	۳۵/۴۲	۳۵/۴۲	۳۵/۴۲	۱۷/۷۷	۱۷/۷۷	۱۷/۷۷	۲۲/۹۲	۱۰۰
درصد	۱۷/۹۲	۱۷/۹۲	۱۷/۹۲	۲۲/۹۲	۱۷/۷۷	۱۷/۷۷	۲۲/۹۲	۲۲/۹۲	۲۲/۹۲	۵۹/۵۸	۵۹/۵۸	۵۹/۵۸	۳۵/۴۲	۱۰۰

۱۶

REFERENCES:

- 1-Alan Mordue, Monica E. Seeley: The development of an approach to evaluate NHS manager's competent in medical informations. *Computer Methods and Programs in Biomedicine*. 54 (1997) 39-74.
- 2-Sarmiento-Gallego, M. Matinez Ros M. T., Sanchez Sanchez F., Sanches Esteban J. M. Meseguer Zaragoza A., Jimenez Bello J. J.: How we health workers see the foreseeable future of our work in health centers., *Aten-Primaria*. 1997.Oct.15; 20(6): 311-4
- 3-Howenstein M. A., Bilodeau K, Brogna M. J, Good G.,: Factors with critical thinking among nurses. *J. Contin. Edu. Nurs.* (1996), 27, 3:100-33
- ۴-خواجهی، عبدالرحیم؛ میزان آگاهی پزشکان شاغل در پست مدیریت مرکز بهداشتی درمانی استان همدان از وظایف مدیریتی خود پایان نامه کارشناسی ارشد، مرکز آموزش مدیریت دولتی همدان. سال ۱۳۷۶.
- ۵- طباطبائی، علی؛ رابطه عملکرد مدیران مدارس بامدراک تحصیلی و سوابق خدمت آنان، اداره کل آموزش و پرورش اصفهان، ۱۳۷۰.
- ۶- صباغیان، زهرا؛ تأثیر آموزش ضمن خدمت بر افزایش موفقیت و کارآیی مدیران، *فصلنامه مدیریت درآموزش و پرورش*، شماره ۱، بهار ۱۳۷۴.
- 7-Hesseling N. M., Ketelaars C. A. Halfens R. J., Borghouts J. A.,: Ranking and weighting of quality criteria. An application of criteria concerning nursing follow-up care of COPD patients. *Verpleegkunde*, (1996) Aug. 11(3): 167-74

Abstract

Assessment of management information for responsible experts (Deputy of Health, Tehran University of Medical Sciences)

Authors: Neda Vaziri¹, Behman Nikpoor², Feyzallah Akbari³

In this study, assessment of management information for responsible experts (Deputy of Health, Tehran University of Medical Sciences) were studied. The management information contains planning, monitoring, coordinating, evaluation and motivation. Study findings show that most of the knowledge scale related to motivation and most of the practice scale related to planning. The least of the knowledge scale related to coordinating and the least of the practice scale related to motivation.

There was no significant correlation between either age and knowledge or age and practice. Experience and knowledge were negatively correlated but experience and practice were positively correlated. The responsible experts with line of health. Were more successfully practiced than the other responsible experts.

The main finding shows that the knowledge and the practice are positively correlated ($r= +0.24$), namely whatever the knowledge is increased, the practice is too increased. Management (91.4%). Therefore passing the course of educational management and quality assurance is necessary for the responsible experts.

Key Words: Assessment, Management Information, Responsible expert, Knowledge, Practice

1) Msc in management of Health & Treatment services , Semnan University .

2) Assosiated Professor. Health & Treatment services group, Tehran University of Medical Sciences.